

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ANAYASA KOMİSYONU İLE
ADALET KOMİSYONU
ÜYELERİNDEN KURULU KARMA
KOMİSYON
TUTANAK DERGİSİ**

4'üncü Toplantı
29 Mayıs 2017 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KARMA KOMİSYONLAR

A) KONU

1.- Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk hakkında 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan devamsızlığı sebebiyle Anayasa'nın 84'üncü ve İç Tüzük'ün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için bir hazırlık komisyonu oluşturulmasına ilişkin görüşmeler

B) HAZIRLIK KOMİSYONUNA SEVK

1.- Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk hakkında Anayasa'nın 84'üncü ve İç Tüzük'ün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için hazırlık komisyonu kurulması

III.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Hazırlık komisyonunun konusuyla alakalı konularda yazışma yapabilmesine ilişkin karar

**ANAYASA KOMİSYONU İLE ADALET KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA
KOMİSYON**

4'üncü Toplantı

29 Mayıs 2017 Pazartesi

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Anayasa Komisyonu ile Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon saat 16.05'te açıldı.

Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk hakkında 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan devamsızlığı sebebiyle Anayasa'nın 84'üncü ve İç Tüzük'ün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için bir hazırlık komisyonu oluşturulmasına ilişkin bir görüşme yapıldı, hazırlık komisyonu kuruldu.

Hazırlık komisyonuna konusuyla alakalı konularda yazışma yapma yetkisi verilmesi kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 16.28'de toplantıya son verildi.

29 Mayıs 2017 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.05

BAŞKAN : Mustafa ŞENTOP (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ : Reşat PETEK (Burdur)

SÖZCÜ : Abdurrahman ÖZ (Aydın)

KÂTİP : Muhammet Emin AKBAŞOĞLU (Çankırı)

BAŞKAN - Karma Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli arkadaşlar; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyonun 26'ncı Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 4'üncü Toplantısını açıyorum.

II.- KARMA KOMİSYONLAR

A) KONU

1.- Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk hakkında 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan devamsızlığı sebebiyle Anayasa'nın 84'üncü ve İç Tüzük'ün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için bir hazırlık komisyonu oluşturulmasına ilişkin görüşmeler

BAŞKAN – Bu toplantımızın gündemini 25 Mayıs 2017 Perşembe günü sizlere ulaştırmaya başladık. Perşembe günü tebliğ yapamadığımız sayın milletvekillerine cuma günü ulaşabildik ancak ben gündemi bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan devamsızlığı sebebiyle Anayasa'nın 84'üncü ve İç Tüzük'ün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için Komisyonumuza havale edilen Başkanlık Divanının 24/5/2017 tarihli ve 38 numaralı Kararı'yla Başkanlık tezkeresini görüşeceğiz.

Hemen belirtmek isterim ki bu konu Karma Komisyon gündemine ilk defa gelmiş değil, daha önce 1998 yılında Karma Komisyonun bu konuya dair bir uygulaması var. Yasama faaliyeti açısından milletvekillerinin gerek Komisyon gerekse Genel Kurul çalışmalarına iştirak etmeleri Parlamentonun temel kurallarındandır. Bu durum dışında, milletvekillerinin izinli sayılacağı hâller İç Tüzük ve Başkanlık Divanı kararlarıyla belirtilmiştir. Devamsızlık sebebiyle milletvekilliğinin sona ermesi, tabii, Türk Parlamento tarihinde sık rastlanan bir durum değildir.

Burada mevzuatla ilgili bazı hususlara değinmek istiyorum. Anayasa'nın 84'üncü maddesinin dördüncü fıkrası “Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, Genel Kurulca üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla karar verilebilir.”

Diğer bir mevzuat kaynağımız İç Tüzük'ün 138'inci maddesi “Bir milletvekili Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içinde toplam beş birleşim günü katılmazsa devamsızlığı Başkanlık Divanınca tespit edilir ve Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyona gönderilir.

Karma Komisyon, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasındaki hükümlere göre durumu inceler ve raporunu hazırlar.

Bu raporu görüşen Genel Kurul devamsızlık sebebiyle milletvekilliğinin düşmesi gerektiğine üye tamsayısının salt çoğunluğu ile karar verirse, üyeliği düşer. Üyeliğinin düşmesi istenen milletvekili isterse Karma Komisyonda ve Genel Kurulda kendisini savunur veya bir üyeye savundurur. Son söz her halde savunmanındır.”

Oylama, Karma Komisyon raporu üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından itibaren yirmidört saat geçmeden yapılamaz.

Bir yasama yılı içinde izinsiz veya özürsüz olarak toplam kırkbeş birleşimden fazla yok sayılan milletvekilinin yolluklarının üç aylığı kesilir.”

İç Tüzük’ün “Devamsızlık ve İzin” maddesinde de, 151’inci maddede “Genel Kurulda veya komisyonlarda yapılan yoklama veya açık oylamalarda özürsüz veya izinsiz olarak bulunmayan milletvekili o birleşimde yok sayılır.

Başkan yazıyla başvuran bir milletvekiline on günü aşmamak üzere izin verebilir.

Daha uzun süreli izinler için, Başkanlık Divanının sunuşlar arasında yer alacak teklifi üzerine, Genel Kurul, görüşmesiz ve işaretle oylama suretiyle karar verir.”

Yine 152’nci maddede de “Başkanlık Divanı milletvekillerinin Genel Kurul veya komisyon çalışmalarına katılmadığı günleri gösterir bir cetvel düzenleyerek bu cetvelin ilgili üyelere ait kısımlarını özel surette kendilerine gönderir.

Cetvele itirazı olan milletvekili aldığından başlayarak yedi gün içinde yazı ile itiraz edebilir.

Başkanlık Divanı itirazı inceler; gerekiyorsa ilgili üyeden bilgi ve belge ister, bundan sonra varacağı sonuca göre devamsızlık cetveli yayımlar.

Devamsızlık cetveli bir yasama yılı içinde en az üç defa yayımlanır.”

Bu çerçeveden de anlaşılacağı üzere, Meclis çalışmalarına izinsiz, özürsüz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, Anayasa’nın 84’üncü maddesinin dördüncü fıkrasına göre, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine Genel Kurulca üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla karar verilebilir. Bu durumda uygulanacak usul ise İç Tüzük’ün 138’inci maddesinde belirlenmiştir.

Değerli arkadaşlar, benim şimdi bu aşamada söyleyeceklerim, sunacaklarım bunlar. Burada, dokunulmazlığın kaldırılmasıyla ilgili usulde, biliyorsunuz, bir hazırlık komisyonu teşkil ediliyor. Hazırlık komisyonu bir çalışma yapıyor, bir rapor hazırlıyor, daha sonra, bilahare Karma Komisyon o raporu görüşüyor. Oraya atıf yapmış olduğu için 138, bu konuda bir hazırlık komisyonu oluşturmamız gerekecek.

Ben izah ettiğim, çerçevesini çizdiğim bu konuyu müzakereye açıyorum. Söz talep eden arkadaşlarımız varsa...

Sayın Sancar, buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, siz de izah ettiniz, İç Tüzük’te hükümler açık ve net bir şekilde yer alıyor. Bir hazırlık komisyonu oluşturulması gerekiyor, bunun da 5 üyeden teşekkül etmesi lazım. 5 üyeden nasıl teşekkül edeceğine dair usul de zaten Meclis komisyon ve alt komisyonların oluşumuyla ilgili geleneklerde, teamüllerde var. Öncelikle, tabii, hazırlık komisyonunun kurulması gerekiyor. Biliyorsunuz, o da kurayla seçilecek ve o zaman usule geçmekte bize göre herhangi bir engel yok.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sayın Tezcan, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli Karma Komisyon üyeleri; öncelikle, önümüze gelen gündemin ekinde, 2’inci maddede belirtilen Başkanlık tezkeresi de bize gönderilmiş olsaydı daha uygun olurdu. Başkanlık Divanına bu çerçevede bir uyarıda bulunma ihtiyacı duyuyoruz. Meclis Başkanlığının tezkeresi de komisyon üyelerine en azından bundan sonraki uygulamalarda ek olarak gönderilirse daha etraflı bir bilgi sahibi oluruz çünkü bunu ayrıca araştırıp ne gelmiş, ne yazılmış, ne tespit edilmiş, bakmak zorunda kalıyoruz. Bu sadece bir ön talep.

BAŞKAN – Sayın Tezcan, kusura bakmayın, onunla ilgili şunu söyleyeceğim: Genelde toplantı yapıp hemen hazırlık komisyonu kurulduğu için hazırlık komisyonunun raporuyla beraber o dağıtılmış, yani bugüne kadar o şekilde uygulama.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yani, bunu değiştirebiliriz. Önceden de yollanmasında bir mahzur yok çünkü engel bir hüküm yok. Sadece bir talep olarak söylüyorum.

Şimdi, kuşkusuz, milletvekillerinin Parlamentoya devamı esastır. Milletvekillerinin Parlamentoya devamını ortadan kaldıracak uygulamaların da esas olarak kabul edilebilmesi mümkün değildir. Bu çerçevede bir genel mutabakat olduğunu da tahmin ediyoruz. Milletvekilinin öncelikli işi, milletin vekili olarak Parlamentoda çalışmaktır. Tabii, milletvekilliğinin devamsızlık nedeniyle düşürülmesi de bu çerçevede, biraz önce sizin söylediğiniz gibi, hem Anayasa’nın 84’üncü maddesi hem de İç Tüzük’ün 138’inci maddesinde düzenlenmiş. 138, dokunulmazlıkların kaldırılmasına da bir gönderme yapmış usulle ilgili. Bu çerçevede de burada bir hazırlık komisyonu kurulacak ve o komisyon raporunu düzenledikten sonra, asıl görüşmeler burada, Karma Komisyonunda yapılacak o rapor üzerine. Düşüncelerimizi de ayrıntılı olarak o çerçevede söyleyeceğiz.

Yalnız, baştan bir iki noktayı not edip sözlerimi bitirmek istiyorum. Biz esas olarak bu süreçte, Başkanlık Divanından başlamak üzere, bugüne kadar geline nokta, bir ilkeler karmanzumusunin oluşturulması gerektiği ihtiyacını gördük. Bu konuda Meclis Başkanlık Divanının özellikle milletvekilliğinin düşürülmesi konusunda önceden belirlenmiş, kuralları belli ilkeler tespiti önem taşıyor. Aksi, keyfiliğe yol açar. Milletvekillinin statüsüyle ilgili, milletvekilliğinin düşmesiyle ilgili bir konunun önceden belirlenmiş ve bilinen kurallar çerçevesinde, aynı durumlardakilere aynı uygulamanın yapılabileceği bir eşitlik ekseninde yürümesi gerekir. Tabii, hazırlık komisyonundan sonra gelecek rapor çerçevesinde daha ayrıntılı düşüncelerimizi belirteceğiz ama Karma Komisyonun bu görüşmesi sırasında da en azından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının, grup başkan vekillerinin ve grupların bir araya gelerek devamsız milletvekillerine uygulanacak esasların tespit edilmesi, devamsız milletvekillerinin bu sebeple milletvekilliklerinin düşmesine ilişkin esasların bir örnek bir uygulama hâline getirilmesinde yarar olacaktır. Aksi hâlde, bu, ileride keyfi uygulamalara yol açabilir, konjonktüre göre tutum almak gibi bir keyfiyet ortaya çıkabilir. Ben bu düşüncelerimizi şimdiden not etmeyi uygun buluyorum.

Diğeri, hazırlık komisyonu oluştuktan sonra zaten olay üzerine görüşlerimizi açıklayacağız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tezcan.

Başka bir söz talebi?

Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, şöyle: Yani, doğru, burada usul hükümleriyle ilgili, Anayasa ve İç Tüzük gereğince şüphesiz, bir hazırlık komisyonu kurulacak ve oradan sonra karma komisyon ve Genel Kurul aşaması var. Yani bunlara biz de vâkıfız hem milletvekili olarak hem hukukçular olarak. Ancak biz de şunu not düşmek isteriz şu aşamada: Gerçekten milletvekillerinin tabi olduğu usul hükümleri, anayasal hükümler, İç Tüzük konusunda uyulması zorunlu olan mevzuatın herkes için aynı şekilde uygulanması, objektif ölçülerle değerlendirilmesi de hukukun emrettiği bir ilkedir. Gerçekten milletvekilliği dokunulmazlığının niye konulduğunu, hangi amaçla halkın iradesinin korunması ihtiyacı duyulduğunu hepimiz biliyoruz. Yani özellikle serbest seçim hakkı ve benzeri birçok ilke, bu konuda içtihatlarla da zaten dercedilmiştir hukuk tarihine ve mevzuata. Bu aşamada şunu ifade etmek isteriz: Biz de şu öneriye katılıyoruz. Gerçekten bütün parti gruplarının, devamsızlık da dâhil, milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılma yönteminin, hele hele 20 Mayıs gibi garabet arz eden bir değişiklikte şu anda hâlâ milletvekillerinin cezaevinde olduğu dikkate alınacak olursa, yani Türkiye’de anayasa tarihine ve milletvekilliği dokunulmazlığıyla, yani bir bütün olarak söylüyorum, devamını da kapsayacak şekilde bunun tekrar gözden geçirilmesi ve düzenlenmesi de aciliyet arz ediyor. Yani burada söz konusu olan, partimizin bir milletvekili, bu başka biri de olabilirdi. Ama başka birinin olmamasının da tesadüf olmadığı kanaatindeyiz. Bunlar bir bütünün parçaları sadece. Bu yönüyle biz de hazırlık komisyonunda, Karma Komisyonunda ve tabii ki Genel Kurul aşamasında, milletvekili arkadaşımızın tayin edeceği bir vekil arkadaş ya da kendisinin gelip savunma yapması durumuna göre, ayrıntılı olarak görüşlerimizi beyan edeceğiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

B) HAZIRLIK KOMİSYONUNA SEVK

1.- Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk hakkında Anayasa’nın 84’üncü ve İç Tüzük’ün 138’inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için hazırlık komisyonu kurulması

BAŞKAN – Şimdi değerli arkadaşlar, o zaman, şimdi hazırlık komisyonu oluşturacağız. Hazırlık komisyonuyla ilgili düzenleme dokunulmazlıkların kaldırılmasıyla ilgili maddede var. Bunun sayısı da burada belli. “Karma Komisyon başkanı, dokunulmazlık dosyalarını incelemek üzere ad çekme suretiyle beş üyeli bir hazırlık komisyonu teşkil eder.

Hazırlık komisyonu kendine gizli oyla bir başkan ve sözcülük görevini de yapacak bir kâtip seçer.” diyor. Bu hazırlık komisyonunun kurayla, ad çekme suretiyle ve üye sayısı belli, 5, sabit, bunu değiştirme imkânımız yok... Kurayla belirlenmesi uygulaması, Meclisimizde daha önce farklı iki uygulama var ama daha sonraki uygulama, İç Tüzük’teki siyasi partilerin, grupların güçleri oranında temsil esas alınarak kura çekileceği yönündeki uygulama daha yaygın bir uygulama. Daha sonra Anayasa Mahkemesine de bu konu gitmiş, Anayasa Mahkemesine sanıyorum Ağar dosyasıyla ilgili olarak gitmiş 1997’de, Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu bir karar da var bu konuda. Dolayısıyla, “Bütün komisyonlarda siyasi partilerin güçleri oranında temsili ilkesi esas alınır, burada da esas alınır.” demiş Anayasa Mahkemesi. O bakımdan, kura çekimi...

Ekranda siyasi partilerin Meclisteki durumlarıyla ilgili olarak çıkarılmış oransal bir tablo var. O tabloya göre 5 kişilik komisyonunda maalesef Milliyetçi Hareket Partisinden bir üye bulabilme imkânı yok. Bunu hatırlarsınız, daha önce 9’la ancak onu sağlayabiliyorduk, 9 üyeli komisyonlarda; burada 5 üye olacak.

Bunun için kura çekeceğiz. Anayasa Mahkemesinin o kararında da uygulamayı tasvip ettiğine dair bir şey var: “En çok üye verecek olan siyasi partiden başlanmak suretiyle kura çekilir.” diyor.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sizin demin belirttiğiniz hususu ben de hatırlatacaktım, Anayasa Mahkemesi kararını ve daha önceki uygulamayı. Doğru, bize göre bu tablo zaten o kurala uygun bir görünüm arz ediyor. Sadece şu öneriyi de değerlendirmek mümkün mü diye... Kura çekilebilir ancak eğer bütün gruplar anlaşırsa üye belirleme işini gruplardan isim verilerek yapmaya da bir engel olmadığı kanısındayım.

Eğer bu konuda siz de aynı fikirdeyseniz kura şeklen çekilebilir ama hazırlık komisyonuna katılacak üyelerin isimleri gruplar tarafından iletilirse, o da daha makul bir uygulama olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Onun daha sonra bir sıkıntı doğurabileceğini düşünüyoruz şu anda, kura olursa daha doğru olur.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Önce kura çekeriz, sonra yeniden bir değerlendirme yaparız.

BAŞKAN – AK PARTİ'nin üye listesi burada, torbamıza koyalım, karıştıralım: Murat Göktürk, Yusuf Başer, Adem Yeşildal.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Başkanım, ben partide görevliydim, Iğdır'a gitmem gerekiyor.

BAŞKAN – Yusuf Bey, mazeret mi beyan ediyorsunuz?

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Benim kesin gitmem lazım.

BAŞKAN – Peki, tamam Yusuf Bey.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Mazereti olan üyelerin şimdi bildirmeleri de uygun, eğer burada hazır değillerse biz onlar adına bildiririz.

BAŞKAN – Kerem Ali Sürekli.

Tekrar okuyorum -komisyonda AK PARTİ'den bulunacak olan arkadaşlar- kura sonucunu: Murat Göktürk, Nevşehir Milletvekili; Adem Yeşildal, Hatay Milletvekili; Kerem Ali Sürekli, İzmir Milletvekili.

Cumhuriyet Halk Partili arkadaşların isimlerinin bulunmuş olduğu zarf...

Muharrem Erkek.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Tamam, burada yok ama bir mahzuru yok, çalışabilir.

BAŞKAN – Tamam, peki.

HDP'li arkadaşların isimlerinin bulunmuş olduğu liste...

Mithat Sancar.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sorun çözülmüştür.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisinden Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek, HDP'den Mardin Milletvekili Mithat Sancar.

Hayırlı olsun.

Böylece Hazırlık Komisyonunu oluşturmuş bulunuyoruz. Daha sonraki süreçle ilgili burada zaten...

Muharrem Bey yok ama...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Muharrem Bey bugün yok ama yarın burada olur, gelecek, söyleriz.

BAŞKAN – Ben şey yapayım, takdir artık Komisyonun ama şu anda...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Görevlendirme yazısını yarın yazarsanız daha iyi olur, gelir arkadaşımız da.

BAŞKAN – Kararı onlar versin, saat şu anda dört buçuk, biz...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Bir de dosyalar yok.

BAŞKAN – Gelecek.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Dolayısıyla dosyalar olmadan komisyonun toplanmasının bir anlamı yok.

BAŞKAN – Tamam.

Şimdi görevlendirme yazısı, başlama yazısı da yazacağız biz Komisyon olarak. Komisyonun kendi arasında toplanıp başkan ve bir de sözcülük de yapacak kâtip üye seçmesi gerekiyor.

III.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Hazırlık komisyonunun konusuyla alakalı konularda yazışma yapabilmesine ilişkin karar

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, Hazırlık Komisyonuna konusuyla alakalı konularda yazışma yapma yetkisi de verirse -gerek olursa böyle bir yetkiye- iyi olur.

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Gerek olur.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Verelim.

BAŞKAN - Böyle bir yetki verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul edilmiştir.

Biz görevlendirme yazılarını arkadaşlarımıza ulaştıracamız, onlar en kısa zamanda bir toplantı yaparak başkan ve kâtip üyeyi seçerler, çalışmalara da derhâl başlarlar.

Teşekkür ediyorum.

Bir sonraki toplantıda görüşmek üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.28

